

Turizmde Yeni Rotanız “ISPARTA”

Isparta, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde Göller Bölgesi'nde yer alır. Birçok önemli kente yakınlığı ve bir geçiş noktası konumunda olması, Isparta için önemli bir avantajdır. Burdur'a 40 dakika, Antalya'ya 1,5 saat, Afyonkarahisar'a 2 saat, Denizli'ye 2 saat, Konya'ya 3 saat ve İzmir'e 5 saat uzaklıktadır. Isparta, Süleyman Demirel Havalimanına sahip olmasının yanı sıra, Antalya ve Denizli Çardak Havalimanlarına da 1,5 saat mesafededir.

'Türkiye'nin Gül Bahçesi' olarak tanınan ve binlerce yıllık tarihe sahip olan Isparta; kültürüyle,

ekonomisiyle, tarihî zenginlikleri ve doğal güzellikleriyle ülkemizin ve Göller Bölgesi'nin en gözde illerinden biridir.

Türkiye'nin Gül Bahçesi olarak kendini tanıtan Isparta, son yıllarda bu ününe lavantayı da eklemiştir. Isparta, mor lavanta denizini görmeye ve bu güzelliği fotoğraflamaya gelen yüz binlerce ziyaretçiyi büyük bir misafirperverlikle ağırlamaktadır.

Mor lavanta denizinden sonra sizi, günün her saati farklı renklere bürünen Eğirdir Gölü'nün sakin sularında serinlemeye ve eşsiz manzarasında büyülenmeye davet ediyoruz.

Eğer yolunuz Isparta'ya kış aylarında düşerse, Türkiye'nin en gözde kayak merkezleri arasına girmeyi hedefleyen Davraz Kayak Merkezi'nde, Eğirdir Gölü manzarası eşliğinde sizi kayak yapmaya davet ediyoruz.

Türkiye'de ilk olarak İzmir'in Seferihisar ilçesi ile başlayan ve dünyada 264 kent, ülkemizde ise sadece 18 ilçeye verilen Cittaslow (Sakin Şehir) sertifikasını, Isparta'nın 2 ilçesi, almaya hak kazanmıştır.

Isparta'nın ilk Sakin Şehri Yalvaç, tarih öncesi çağlardan bu yana bin bir çeşit medeniyete ev sahipliği yapmış, ziyaretçilerine adeta 1 günde 5000 yılı birden yaşatan bir kültür noktasıdır. Anadolu'nun bir zamanlar belki de en işlek coğrafyasına, tüm yolların ve yolcuların buluştuğu bir konuma sahip Yalvaç'ı gezmekle, unutulmaya yüz tutmuş geleneksel yaşamlardan kıymetli el işçiliklerine, geleneksel mahalle fırınlarından mutfak kültürüne, tarihî kalıntılardan günümüze uzanan kültürel et-

kileşimlerine, zengin ve keyifli bir yolculuğa çıkmış olacaksınız.

Isparta'nın ikinci Sakin Şehri unvanına sahip Eğirdir, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmış; Eğirdir Kalesi ile Hızırbey Camisi ve Dünderbey Medresesi gibi tarihî yerlere sahiptir. Eğirdir halkı tarafından Atatürk'e verilen Can Adası ve Yeşil Adası ile; Dağ Komando Okulu, Kasnak Meşesi ve Sığla Ormanları; elması; Eğirdir'de görülen Apollon Kelebeği; Yedi Renkli Göl adıyla anılan, ilçeye de adını veren Türkiye'nin 4. büyük gölü görülmeye değerdir.

Milli ve tabiat parkları, gölleri, dağları, yaylaları ve daha birçok eşsiz doğal güzelliklerinin yanında geçmişin izlerini taşıyan antik kentleri, kervansarayları, medreseleri ve tarihin tanıkları müzeleri, Isparta'ya gelecek misafirlerini ağırlamayı beklemekteler.

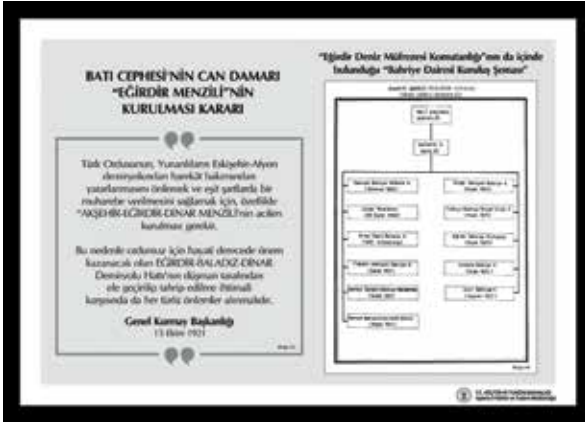

Su Kemerleri - Pisidia Antiocheia

Eğirdir Gölü

Anadolu'nun Tapusunun Alındığı Topraklar

Isparta'da Lidyalılar, Frigler, Persler, Helenler, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar hüküm sürmüşlerdir. Mustafa Kemal Atatürk, Isparta'yı 6 Mart 1930 yılında ziyaret etmiştir.

1176 yılında Anadolu Selçukluları ile Bizans arasında gerçekleşen ve Selçuklu Zaferi ile sonuçlanan Miryokefalon Savaşı'nın, Isparta topraklarında gerçekleştiğine dair görüşler vardır. Miryokefalon, Anadolu'da Türk hâkimiyetinin kabul edildiği ve bundan dolayı Anadolu'nun tapusunun alındığı savaş olarak da bilinir.

Ayrıca dört yıla yakın süren ve dünyanın en haklı bağımsızlık ve özgürlük savaşlarından olan Türk Kurtuluş Savaşı'nın, düşmana son darbenin vurulduğu, Batı Cephesi'nin en önemli menzil bölgesi ilimizde oluşturulmuştur. Eğirdir Garı ve çevresinde Eğirdir Menzil Hastanesi'nin, Batı Cephesi Mühimmat Depolarının, Yiyecek-Giyecek Depolarının kurulmasının ve Batı Anadolu İstihbarat Merkezi ile Telgraf-Telefon-Ulaşım-Haberleşme ağının Eğirdir'de konuşlandırılması, Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı sırasında yaralananların önemli bir bölümünün yine bu

menzil hatlarıyla Eğirdir'de hazırlanan Hasta ve Yaralı Bakımevlerine taşınması, Isparta'nın milli mücadeledeki önemini göstermektedir.

Milli Mücadele Dönemi'nde, Eğirdir Gölü'nün Batı Cephesi'ne asker, yiyecek giyecek ve mühimmat ulaştırılmasında en güvenilir Su Yolu olarak kullanılması ve bu ulaşımın düzenli ve disiplinli yapılabilmesi için Eğirdir Bahriye Müfrezesi kurulmuştur.

İşte tüm bunlardan dolayı Eğirdir, Eğirdir Garı ve Eğirdir Gölü'nün, bu toprakların vatan olmasında çok değerli ve çok önemli katkıları olmuştur.

Gülün ve Lavantanın Başkenti Isparta

ISPARTA GÜLÜ

100 yılı aşkın süredir ilimizde üretimi yapılan gül, turistik bir ürün olarak da kullanılmaktadır. Isparta, dünya gül yağı ihtiyacının % 60'ını karşılamaktadır. Gönen ilçesinin Güneykent kasabası, Keçiborlu ilçesinin Senir kasabası ile Kılıç, Ardıçlı, Gülköy ve civar köyleri, Eğirdir ilçesinin Sorkuncak köyü gülün yoğun olarak yetiştirildiği alan-

lardır. Buralara gelen ziyaretçiler dalından gül toplayabilmekte, geleneksel ve modern gül yağı çıkarma işlemlerini yerinde görebilmekte, gülden üretilen kozmetik ve gıda ürünleri satın alabilmektedir.

LAVANTA

Keçiörlü ilçesine bağlı Kuyucak köyünde yetiştirilen lavanta ise son yıllarda adını turizmle de duyurmaya başlamıştır. Lavantadan üretilen yağ genel olarak kozmetik sektöründe kullanılmaktadır. Diğer lavanta ürünleri ise lavanta suyu, lavanta çayı, lavanta balı, lavanta sabunu ve lavanta kurusudur. Lavantanın turizm açısından en önemli dönemi haziran ayının ortasında başlayıp temmuz ayının ortasına değin süren çiçeklenme dönemidir. Bu dönemde mora

boyanan bahçeler, yurt içinden ve yurt dışından fotoğrafçıların dikkatini çekmektedir. Ayrıca ağustos ayının ortasından itibaren başlayan hasat dönemi de ilgi görmektedir.

TIBBİ AROMATİK BİTKİLER – İMBİKTEN GELEN ŞİFA

Aromatik bitkilerden elde edilen uçucu yağların, fiziksel ve ruhsal tedavide kullanımının yanında, güzellik amacıyla da kullanılması antik dönemlere kadar uzanmaktadır.

Gül yağı, tarihin her döneminde insanlığın dikkatini çekmiş, sultanların ve hükümdarların gözdesi olmuştur. Özellikle cilt bakımında tercih edilen gül, cilt lekelerinin tedavisinde, kabızlıkta, kas ağrıları ve burkulmalarda etkilidir.

2500 yıllık geçmişi olan lavanta ise, ruhsal olarak rahatlatıcı, canlandırıcı ve tazelik verici bir etkiye sahiptir. Lavanta yağı, antiseptik, antibakteriyel, antiviral, yara tedavi edici, ağrı kesici, kan dolaşımını artırıcı, kas gevşetici ve hücre yenileyici özellikleri ile bedensel sorunların giderilmesinde de güvenle kullanılabilir.

Bölgemizde 482 endemik bitki türü bulunmaktadır. Bunlardan biri de Sütçüler’de yetiştirilen endemik Sütçüler kekiğidir. Torosların eteğinde yetişen kekik, kekik yağı ve kekik suyu olarak ilaç ve kozmetik sektöründe kullanılmaktadır. Kekik yağı özellikle kalp sağlığının korunmasında, bağırsıklık ve sindirim sistemlerinde, solunum yollarında, ağız yaralarında, cilt tedavilerinde etkilidir. Ağrı kesici ve rahatlatıcı etkileri vardır.

Türkiye'nin Meyve Bahçesi Isparta

Elmasıyla, kirazıyla, dutuyla Isparta, adeta Türkiye'nin meyve bahçesidir.

Isparta ve yöresi, elma üretimi-ne oldukça elverişli bir ekolojiye sahiptir. Elma üretimiyle Isparta, Türkiye'de birinci sırada yer almaktadır. Özellikle Eğirdir, Gelen-dost, Senirkent, Yalvaç ve Gönen ilçelerimiz başta olmak üzere, Isparta genelinde elma üretimi

yapılmaktadır. Üretilen çeşitler: Starkrimson Delicious, Golden Delicious ve Granny Smithdir.

Isparta ve yöresi, kiraz üretimi için de oldukça elverişli toprak özelliklerine ve sulama olanaklarına sahiptir. İlde kiraz üretiminin merkezi Uluborlu ilçesidir. Halk arasında, "Napolyon Kirazı" adı verilen ve esas adı, "Ziraat 0900" olan kiraz uzun saplı, çok sert, gevrek, sulu,

lezzetli ve çok kalitelidir. Yetiştirilen ürünler Almanya başta olmak üzere Avrupa ve Balkan ülkeleri ile Çin Halk Cumhuriyeti ve diğer Uzak Doğu ülkelerine ihraç ediliyor.

Sütçüler ilçesinde yetişen dutlar ise oldukça lezzetli olup, özellikle dut pekmezi yapımında kullanılmaktadır. Her yıl düzenlenen dut ve pekmez festivali çok sayıda misafirini ağırlamaktadır.

Akdeniz'in İncisi Davraz Kayak Merkezi

Davraz Dağı, 2635 m zirve yüksekliği ile, Eğirdir ve Kovada Gölleri arasında yer alır. Isparta Merkezine 26 km uzaklıktadır. Davraz, 17/02/1995 tarihinde Turizm Merkezi, 06/10/2016 tarihinde ise, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmiştir.

Davraz Kayak Merkezinde alp disiplini, kuzey disiplini, tur kayağı, snowboard gibi kış sporları yapılabilmektedir. Kar kalitesi ile her seviyeden kayakçıya toplamda 25 km'ye ulaşan parkurlar sunulmaktadır.

Kayak yaparken Eğirdir Gölü manzarasını izleyebileceğiniz, kayağın yanında yaz aylarında futbol, dağcılık, dağ bisikleti, trekking, yamaç paraşütü gibi doğa spor imkanlarını da yapma imkanı bulabileceğiniz Davraz, meraklılarını bekliyor.

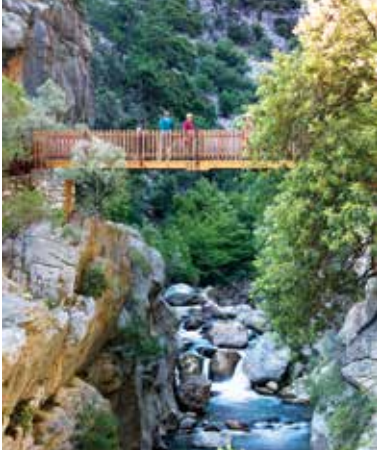

Isparta'nın Eşsiz Doğal Güzellikleri

YEDİ RENKLİ GÖL EĞİRDİR GÖLÜ

Eğirdir Gölü, günün değişik zamanlarında farklı renkler alan, gün batımında seyrine doyum olmayan, etrafı elma ve şeftali bahçeleriyle çevrili, berrak plajlarıyla ünlü, Türkiye'nin dördüncü büyük gölüdür. Eğirdir Gölü içine uzanan Can Ada ve Yeşil Ada, Altınkum Plajı ve Bedre Koyu görülmeye değerdir.

Yazılı Kanyon Tabiat Parkı

Kızıldağ Milli Parkı

Kızıldağ Milli Parkı

Kovada Gölü Milli Parkı

YAZILI KANYON TABİAT PARKI

Sütçüler ilçesine 10 km uzaklıkta bulunan tabiat parkı, tapınak ve kaya yazıtları ile tarihî önem arz etmektedir. Aziz Paul, Perge'den Yalvaç Pisidia Antiokheia'ya giderken bu güzergâhtan geçmiştir. Tabiat parkı, tarihî özelliklerinin yanı sıra günübirlik sportif faaliyetler açısından da geniş bir alt yapıya sahiptir. Kanyonda yürüyüş rotaları ve tırmanma için boltlanmış alanlar mevcuttur. Ayrıca kanyonda, Türkiye Dağcılık Federasyonu'nun kamp alanı mevcuttur.

KIZILDAĞ MİLLİ PARKI

Şarkikaraağaç ilçesinin 5 km güneyinde, 1840 m yükseklikte bulunan milli park, mavi sedir ormanları ile kaplıdır. Parkın güneyinde Beyşehir Gölü bulunmaktadır. Bol oksijenli temiz havası, parkı solunum yolları rahatsızlıklarında tercih edilen bir yer haline getirmektedir. Alanda bulunan bungalow evler ve yeni yapılan otel konaklama hizmeti sağlamaktadır.

KOVADA GÖLÜ MİLLİ PARKI

Eğirdir ilçesinin 29 km güneyinde bulunan Kovada Gölü Milli Parkı, bitki ve hayvan çeşitliliğinin yanı sıra, yürüyüş, manzara seyretme, kuş gözlemciliği ve tırmanma için de uygun bir alandır.

GÖLCÜK GÖLÜ TABİAT PARKI

Isparta'ya 12 km uzaklıkta bulunan Gölcük Gölü Tabiat Parkı, Türkiye'de nadir görülen krater göllerinden birini bünyesinde barındırmaktadır. Göl ve etrafının sahip olduğu doğal güzellikler, fotoğraf çekimi, doğa yürüyüşü ve dağ bisikleti gibi sporlar için uygun bir alandır.

ZINDAN MAĞARASI

Aksu ilçesinin 2 km kuzeydoğusunda bulunan mağara, 765 m uzunluğundadır. Mağara içinde, sarkıtlar ve dikitler bulunmaktadır. Ayrıca mağara önünde bulunan Eurymedon Kutsal Alanı, Roma Köprüsü ve Bizans Dönemine ait kilise kalıntıları görülebilecek diğer değerlerdir.

Zindan Mağarası

Zindan Mağarası

Gölcük Gölü Tabiat Parkı

DEDEGÖL DAĞI, MELİKLER YAYLASI VE PINARGÖZÜ MAĞARASI

Yenişarbademli ve Aksu İlçeleri arasında bulunan Dedegöl Dağı, 2998 m yüksekliğindedir. Alan, dağ yürüyüşü, kamp ve tırmanma için uygundur. Melikler Yaylası ise dağcılar tarafından kamp yeri olarak tercih edilmektedir. Her yıl mayıs ayı sonunda düzenlenen Dedegöl

Dağcılık ve Tırmanma Şenliğine katılan dağcılar bu yaylada kamp yapmaktadır. Kamp alanına 2 km mesafedeki, Türkiye'nin en uzun mağarası Pınargözü Mağarası ve etrafındaki bitki çeşitliliği görülme-ye değerdir.

Melikler Yaylası doğayı ve kamp severleri her açıdan tatmin edecek konumlardan birisidir. Yörüklerin kaldıkları yaylanın üst

kısımındaki düzlük alan sanki bir seyir terasıdır. Kampınızı nerede kurarsanız kurun nefis dağ manzarası size sürekli eşlik ediyor. Bu anlamda kamp için çok ideal bir yer demek doğru olur.

Melikler Yaylası, "Türkiye'nin En Karanlık Noktası" olduğu için yıldız gözlemi ve gece çekimleri için ideal konumlardan biridir.

Farklı kültür ve uygarlıkların doğduğu yer olarak birçok tarihî kalıntı ile dolu olan Anadolu, dünyanın tarih ve doğa müzesidir. Isparta; Akdeniz, Ege ve İç Anadolu Bölgeleri arasında yer alan önemli bir coğrafi noktadadır. Tarih boyunca sürekli yerleşim görmüş Göller Bölgesi, "Pisidia" olarak adlandırılmıştır.

Bölge, kültürel olarak oldukça eski ve zengin bir geçmişe sahiptir. Yerleşim tarihi günümüzden yaklaşık 40.000 yıl öncesine, konar-göçer-

Geçmişin İzleri

Pisidia Antiokeia Antik Kenti

Aziz Paul Yolu

Men Kutsal Alanı

Adada Antik Kenti

liğin esas olduğu Paleolitik Döneme uzanan yaşam izleri, Pisidyalılarla anıtlaşmış ve sonra küçük devletlerin yanı sıra Büyük İskender'in Makedonyası, Pers ve Roma İmparatorlukları, Selçuklular ile Osmanlılar bu topraklara egemen olmuştur. Yapılan yüzey araştırmaları sonucu bulunan onlarca höyük, antik kent, kale ve tapınaklar, hayatın geçmiş kavimlerden bu yana kesintisiz devamının göstergesi. Bıraktıkları küp mezarlar, heykeller, taş baltalar, yüzük, küpe gibi türlü buluntular müzelerimizde sergileniyor.

Yalvaç Pisidia Antiocheia Antik Kenti ören yerinde kazı çalışmaları ilk kez 1914 yılında Amerikan Michigan Üniversitesi tarafından başlatılmış ve 1924 yılına kadar aralıklarla devam etmiştir. 1980'li yıllarda Yalvaç Müze Müdürlüğü Başkanlığında kurtarma kazısı şeklinde başlayan kazı çalışmaları, 2008 yılından bu yana, Bakanlar Kurulu kararı ile Kazı Başkanlığı olarak, çevre düzeni, koruma, restorasyon, konservasyon ve yayın ağırlıklı devam etmektedir.

PİSİDİA ANTİOKHEİA ANTİK KENTİ

Yalvaç ilçesinin 1 km kuzeyinde bulunan ve Helenistik Dönemde kurulan antik kentte, Roma ve Bizans medeniyetlerine ait kalıntılar bulunmaktadır. Hristiyanlık dininin yayılmasında siyasi kişiliği ile önemli bir rolü olan Aziz Paul'un kayıtlara geçen ilk vaazını verdiği Antiocheia Antik Kenti'nde, Aziz Paul'a adanmış bir kilise yer almaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın denetiminde, ayın yapılmasına izin verilen 16 kilise içerisinde, Antiocheia Antik Kenti'ndeki St. Paul Kilisesi de bulunmaktadır. Her yıl çok sayıda Hristiyan turist, buraya hacı olmak için gelmektedir. Bu nedenle antik kent ve içindeki St. Paul Kilisesi ülkemizdeki inanç turizm merkezleri arasında yer almaktadır.

Antik Kentte bulunan Augustus Tapınağı, Kiliseler, Tiyatro, Roma Hamamı, Tiberius Meydanı, Propylon, Anıtsal Çeşme, Sütunlu Cadde ve Su Kemerleri günümüze kadar kısmen korunarak gelen yapılarıdır.

AZİZ PAUL YOLU

Aziz Paul, Antiocheia'ya üst üste üç defa (M.S. 48-56 yılları arası) gelip, farklı dinlere inanan insanlara hitap ederek, onlara Hristiyanlığı anlatıp, vaazlar vermiştir.

Aziz Paul'un Isparta'ya gelirken takip ettiği 500 km'lik bu yol, Türkiye'nin en uzun 2. yürüyüş yolu olup, 400 km'si Isparta sınırları içindedir. Yol, Antalya Perge'den başlayıp, Isparta sınırları içinde devam edip, Yalvaç İlçesi'nde sonlanmaktadır.

MEN KUTSAL ALANI

Antiocheia'nın 5 km. güneydoğusunda, Gemen korusu doruğunda daha İlk Çağın erken dönemlerinden başlayarak Phrygia ve Pisidia yörelerinin en saygın tanrılarından biri olan Men'in önemli bir kutsal alanı yer almaktadır. Etrafı Ay ka-

bartmalı ve yazıtlı bir temenos duvarı ile çevrili alanın ortasında Tanrı Men'in tapınağı yer almaktadır. Tanrı Men, Ay'ın gizemli gücüyle insanlara iyilik ve şifa dağıtan, kökleri M.Ö. 4. bine uzanan, Mezopotamya kökenli bir tanrıdır.

ADADA ANTİK KENTİ

Isparta'ya 89 km uzaklıkta, Sütçüler İlçesi sınırlarında bulunan Adada Antik Kenti, Helenistik Dönemde kurulmuştur. Şehirde tapınaklar, tiyatro, resmi bina, kilise ve diğer yapı kalıntıları hâlâ ayakta durmaktadır.

APOLLONİA ANTİK KENTİ

Uluborlu ilçe merkezinde, modern ilçe altında kalmış olan antik kent, Seleukos I tarafından kurulmuştur. Apollonia, Roma İmparatorluk Çağı sikkeleri üzerinde ve yazıtlarda kendini Likya ve Trakyalıların bir kolonisi olarak gösterir. Antik Kent içinde, 1869-1872 yıllarında Kapı Dağı'ndan kale içine, Kavil Pınarı'nın suyunu getirmek için yaptırılan Cirimbolu Su Kemerleri ve Uluborlu Kalesi kalıntıları görülmeye değerdir.

Apollonia Antik Kenti

EĞİRDİR KALESİ

İlçe merkezinde bulunan kale M.Ö. V. yüzyılda Lidya Kralı Kroisos tarafından yaptırılmıştır. Selçuklular ve Hamitoğulları döneminde restore edilmiştir.

Pınar Pazarı

Pınar Pazarı

PINAR PAZARI

Türklerin Göller Yöresine geldiği 800 yıllık süreden beri yazın üretilen ürünlerin, kış öncesi pazarlandığı yer olan Pınar Pazarı, her yıl tem-

muz - ekim ayları boyunca sadece pazar günleri Eğirdir ilçesinde kurulmaktadır. Bu ziyaretiniz sırasında köylünün kendisi için üretilip, fazlasını satmak için pazara getirdiği doğal ürünleri satın alabileceğiniz gibi,

bulmakta zorlandığınız her türlü aromatik bitkiyi temin edip şifaları hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Ayrıca pazara mahsus kurulan kaburga kebabı fırınları da pazara ayrı bir cazibe katmaktadır.

DÜNDARBEY MEDRESESİ

Medrese Eğirdir ilçesinde olup, 1301 yılında Hamitoğlu DüNDAR Bey tarafından inşa edilmiştir. Avlulu medrese grubuna girmektedir.

GAZİ ERTOKUŞ MEDRESESİ

Atabey ilçesinde bulunan medrese, 1224 yılında Selçuklu kumandanlarından Mübarizeddin Ertokuş tarafından yaptırılmıştır. Medrese çağdaşları arasında, günümüze en sağlam ve değişikliğe uğramamış şekillerde ulaşabilenlerden birisidir.

Huzur Veren Mekanlar

DüNDARBEY MEDRESESİ

Ertokuş Medresesi

Ertokuş Hanı

Ulu Cami

Bu durumunu yapılışından başlayarak 700 yıl süreklî eğitim ve öğretim merkezi olmasına borçludur. Medresede, öğretime başladığı tarihten itibaren din ilimleri, yanında matematik, fizik, astronomi, tıp ve benzeri pozitif ilimlerde eğitimler verilmiştir; medrese bu yönü ile bir ilim merkezi konumundadır.

ERTOKUŞ HANI (KUDRET HANI)

Isparta'ya 60 km uzaklıkta, Gelandost ilçesi Yeşilköy Mevkiinde bulunan Ertokuş Hanı, 1223 yılında Mübarizeddin Ertokuş tarafından yaptırılmıştır. Han, açık ve kapalı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

HIZIRBEY CAMİSİ

Hızırbey Camisi 13. yüzyıl Beylikler Dönemi eseridir. Eğirdir ilçesinde,

Hızırbey Camisi

Devlethan Cami

Dündar Bey Medresesi'nin karşısında yer almaktadır. İki yapının doğu duvarları birbirinin devamıdır ve caminin minaresi bu duvarın üzerinde yükselmektedir.

DEVLETHAN CAMİSİ

II. Kılıçaslan'ın kardeşi Devlet Han adına yapılan cami, Yalvaç ilçesinde yer almaktadır. Cami, Beylikler Dönemi cephe özelliklerine sahiptir. Duvarlarında Pisidia Antiokheia'dan getirilme devşirme malzeme kullanılmıştır.

ALAADDİN CAMİSİ (ULU CAMİ)

Uluborlu ilçesinde, eski kasabada yer alan cami, Sultan Alaaddin Key-

Alaaddin Camisi

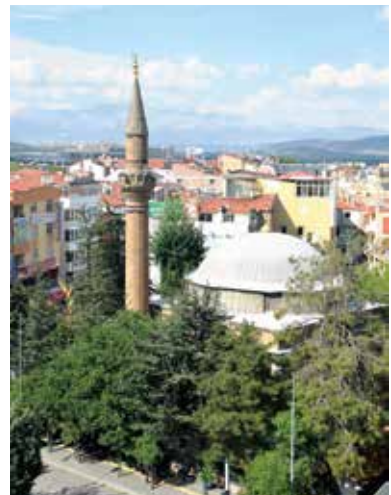
kubat zamanında 1231 yılında, II. Kılıç Arslan'ın torunu ve Tuğrul Şahın kızı tarafından yaptırılmıştır. Caminin kuzey, doğu ve batıya açılan üç kapısı ve tek şerefeli olarak tuğladan yapılmış bir minaresi vardır.

ULU CAMİ (KUTLUBEY CAMİSİ)

Ulu Cami, adını I. Murad döneminde yaşamış Osmanlı komutanı olan Kutlubey'den almıştır. İl merkezinde bulunan cami Isparta'nın en eski camilerindedir.

MİMAR SİNAN (FİRDEVS PAŞA) CAMİSİ

İl merkezinde tarihî Üzüm Pazarı civarında yer alan cami, Kanuni Sultan Süleyman döneminde, Isparta Valisi Firdevs Paşa tarafından, 1561 yılında Mimar Sinan sitilinde yaptırılmıştır.

Hızırbey Camisi

Isparta Müzeleri

Yalvaç Müzesi

YALVAÇ MÜZESİ

Yalvaç Müzesi'nde tarih öncesi devirlere ait arkeolojik ve etnografik eserler ile Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait eserler sergilenmektedir. Antiokheia ve Men Kutsal Alanı'ndan elde edilen birçok tarihî eser ile müzenin içinde sergilenen Yalvaç Evi dikkat çekicidir.

Uluborlu Müzesi

ULUBORLU MÜZESİ

2006 yılında açılan müzede, yörenin etnografik ve kültürel özellikte olan eserleri sergilenmektedir.

PROF. DR. TURAN YAZGAN ETNOGRAFYA MÜZESİ

Gökçay Mesireliği'nin girişinde bulunan müze, 2.500'e yakın geleneksel halı ve kilimiyle şehrin folklorik özelliklerini yansıtmaktadır. 10 kat-

Prof. Dr. Turan Yazgan Etnografya Müzesi

tan oluşan müzenin son katından Isparta'yı izlemek mümkündür.

DEMİREL KÜLLİYESİ İLE SÜLEYMAN DEMİREL DEMOKRASİ VE KALKINMA MÜZESİ

Isparta'nın ilk özel müzesi olan, Demirel Külliyesi, Isparta'ya 24 km uzaklıkta Atabey İlçesi'ne bağlı İslamköy'dedir. Külliye de Süleyman Demirel'in Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı dönemlerinde kendisine verilmiş olan hediyeler, plaketter, karikatürler ve fotoğraflar sergilenmektedir. Ayrıca Süleyman Demirel'in kabri de İslamköy'de Çalca Tepe'de bulunmaktadır.

Süleyman Demirel Müzesi

Isparta, ağırlıklı olarak tarım ekonomisine dayalı bir şehirdir. Halkın büyük bir bölümü geçimini tarımdan sağlamakta ya da ek gelir elde etmektedir. Isparta'nın en önemli tarım ürünleri elma, kiraz, gül ve lavantadır.

Türkiye üretimine oranlandığında Isparta'da en çok yetiştirilen tarım ürünü %83 ile gül, %51 ile lavanta ve %20 ile elmadır.

Isparta'da sanayi üretimi, başta geçmişten gelen geleneksel halıcılığın devamı olan tekstil üretimi olmak üzere, gül işleme tesisleri, orman ürünleri, gıda üretimi, taş ve toprağa dayalı sanayi üretimleridir.

Isparta Ekonomisi

Isparta Lezzetleri

Isparta mutfağı, tarihten gelen kültürel birikiminin yanı sıra İç Anadolu, Ege ve Akdeniz Bölgelerine olan komşuluğu nedeniyle çevresel lezzetlerden mutfağını zenginleştirmiştir.

Türkiye'nin her yerinde görülebilen yemek çeşitleri olduğu gibi, tamamen yöreye özgü yemek çeşitleri de bulunmaktadır. Bölgedeki tarımsal yapı, hayvancılık, göçebe kültürü ve başka yörelerden etkilenme, Isparta'nın beslenme şeklini belirlemiştir.

Isparta'da erkek aşçılar tarafından yapılan düğün yemekleri geniş bir çeşitlilik içerisinde günümüze kadar devam etmiştir. Düğün yemeği

çorba, etli kuru fasulye ya da nohut, kabune pilavı ve ırmık helvasından oluşmaktadır. Kaynaklardan edinilen bilgilere göre Osmanlı Saray Mutfağına gül şerbeti için güller Isparta yöresinden temin edilmiştir.

Belli bir kaliteyi ve gelenekselliği ifade eden coğrafi işaretler, atalarımızdan bize miras kalan milli ve kültürel değerlerimizin gelecek kuşaklara bozulmadan ve değerini kaybetmeden aktarılması açısından önem arz etmektedir.

Isparta'da coğrafi işaret almış lezzetlerimiz Uluborlu Banağı, Isparta Kabune Pilavı ve Yalvaç Hamursuz'dur. Banak, Uluborlu ilçesine

özgü bir et yemeğidir. Kabune, özellikle düğünlerde yapılan Isparta'ya özgü etli pilavdır. Hamursuz ise Yalvaç ilçesine özgü, mayasız yapılan bir hamur işidir.

Bu lezzetlerimizin dışında Isparta'ya gelindiğinde tadılması gereken diğer lezzetlerimiz ise, Isparta Fırın Kebabı, Isparta Şiş Köftesi, Sazan Dolması, Eğirdir Göl Levreği, Şarkikaraağaç Köpük ve Tahin Helvası, Gül Reçeli, Gül Lokumu, Güllü Dondurma, Lavanta Lokumu, Lavanta Balı ve Lavanta Dondurmasıdır. Bunun yanında Isparta elması, kiraz ve Senirkent üzümü de mutlaka tadılması gereken ürünlerimizdir.

Kabune

Hamursuz

Banak

Fırın Kebabı

Geleneğin İzleri El Sanatlarımız

Geçmişten günümüze kadar ulaşan kültürel aktarımların en iyi ifade biçimlerinden biri olan el sanatları yazılı kaynaklar kadar etkili ve önemlidir. Her biri halkın dilini, inançlarını, adetlerini, felsefesini kısacası halkın sosyal yapısını yansıtmaları bakımından da büyük önem taşır. El sanatları nesilden nesile aktarılan geleneksel bir bagdır.

İlimizin el sanatları arasında yer alan Halıcılık, Keçecilik, Kilimcilik, Uluborlu Oyaları, Çarpana Dokumalar, Deri İşlemeciliği, Eğirdir İşlemeleri, Minyatür At Arabacılığı, Semercilik ve Bakırcılık yapılan alan çalışmaları ve oluşturulan komisyonlar tarafından unutulmaya yüz tutmuş sanatsal değerler olarak belirlenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yürüttüğü Ulusal Somut Olmayan Kültürel Miras Envanterine değer olarak sunulan Isparta Halıcılığı, Keçecilik, Dericilik, Kilimcilik, Uluborlu Oyaları Ulusal Envanter'e "Isparta İli El Sanatları Somut Olmayan Kültürel Miras Unsuru" olarak kayıtlıdır. Geleneksel sanat ustalarından dericilikte İbrahim ATALAR, Cihat BENZER, Hüseyin Serdar BİLGİNER, keçecilikte Gencer KONDAL, ahşap oymacılıkta Havva ÇETİN Kültür ve Turizm Bakanlığı somut olmayan kültürel miras taşıyıcısı ustalardır.

Unutulmaya yüz tutmuş bu sanatlarımızı çağın endüstriyel gelişimini ve

ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak geleneklerden kopmadan aslına uygun bir şekilde öğretmek ve gündelik hayatta da yaşanılabilirliğini devam ettirmek gerekmektedir.

El sanatları üretiminde kadın istihdamını göz ardı edemeyiz. Başta Isparta Valiliği olmak üzere belediyeler, Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, sivil toplum kuruluşları, ilçe ve köylerdeki kadın kooperatifleri ve girişimciler tarafından yapılan el sanatlarının gelişimine yönelik çalışmalar takdir edilecek düzeydedir. Amacımız ise bu üretimlerin tek bir çatı altında birleştirilerek kadın iş gücünü ve istihdamını idame ettirmek, bu sanatların ortak bir kimlik içerisinde devamını sağlamak, ilimizin ulusal ve uluslararası alanda tanıtımını yaparak ilin kültürüne ve halk ekonomisine katkı sağlamaktır.

Halıcılık, Keçecilik ve Deri İşlemeciliği Isparta'da ham maddesi bulunan ancak sayılı birkaç ustanın devam ettirerek yaşatmaya çalıştıkları sanatsal mesleklerdir.

Halıcılık: Isparta ve çevresinde 12. yüzyıla kadar dayanan köklü bir ticari dokuma geleneği bulunmaktadır. Halıcılık Isparta'da en ücra köylere kadar yayılmış ve halkın önemli bir geçim kaynağı haline gelmiştir. Gülistan, Serpme, Kompozisyon, Osmanlı, Goblen, Çin, Üzümlü, Dönümlü, Köşe göbek gibi desenler en bilinenleridir. Sanayileşme, makine halıcılığı, toplumsal beğenilerde farklılaşma gibi birçok faktör yaygın türü halılara olan ilginin azalmasına neden olmuş ancak beraberinde

minyatür ve portre halıcılığın çıkmasını da sağlamıştır. Isparta il merkezinde minyatür halı imalat atölyelerinde halı dokuma devam etmektedir.

Dericilik: Kökeni Orta Asya'ya dayanan dericilik sanatının Isparta'da Selçuklular dönemine kadar uzanan köklü bir geçmişi vardır. Dericilik, beraberinde kunduracılığın, dikiciliğinin ve haffaflığın da gelişmesine neden olmuştur. Cumhuriyet dönemi sonrasında tabakhanelerde deriler işlenmiştir. Tabaklanarak elde edilen sahtiyan, vaketa, liso, taban astarı ve köseleler ülke çapında önemli bir ticaret alanını karşılamıştır. Günümüzde ise Isparta Merkez ve Yalvaç ilçesinde endüstriyel üretimin yanı sıra geleneksel anlamda "deri işleme" ve "deri aksesuar yapımı" sınırlı sayıda usta ile devam ettirilmektedir.

Keçecilik: Keçe, doğal yünün dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaştır. Günümüzde geleneksel tepme keçe yapımı Yalvaç ilçesinde az sayıdaki geleneksel atölyelerde yapılmaktadır. Geleneksel tekniklerin ve uygulayıcılarının yok olmasıyla beraber sanatsal anlamda keçecilik bu yeni tekniklerle unutulmaya yüz tutmuş bir el sanatı ürünü olan keçenin yeniden canlanmasına, yeni materyaller ve tekniklerle birleşerek hem işlevsel hem de görsel olarak yaygınlaşmasına da imkân sağlamaktadır. Geçmişte çadır örtüsü, yer yaygısı, giyim eşyaları, taşımaya yönelik eşyalar gibi günlük yaşamın içerisinde olan keçe kullanımı, günümüzde aksesuarlar ve sanatsal eserlere kadar geniş bir kullanım alanı bulmaktadır.

Halıcılık

Dericilik

Keçecilik